

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петя Иванова Асенова

департамент Информатика, Нов български университет,

на дисертационен труд на Цветана Костадинова Димитрова

на тема „ОСНОВНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ ПРИ ПОДГОТОВКАТА НА УЧЕНИЦИ ДО 5. КЛАС ЗА УЧАСТИЕ В ОЛИМПИАДИ И СЪСТЕЗАНИЯ ПО ИНФОРМАТИКА И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ“

за присъждане на образователната и научна степен "доктор" в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“

Въз основа на Заповед на Ректора на ПУ „П. Хилендарски“ No P33 – 5999 от 16.12. 2016 и Протокол No 1 от заседание на научното жури, ми се възлага изготвяне на становище на дисертационен труд на тема “Основни учебни дейности при подготовката на ученици до 5.клас за участие в олимпиади и състезания по информатика и информационни технологии“ на Цветана Костадинова Димитрова. По случая ми бе предоставен пълен пакет от документация на докторанта. След запознаване с нея не откривам несъответствия с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника на ПУ „П. Хилендарски“ за развитие на академичния състав и считам, че няма пречки докторантът да бъде допуснат до защита.

Дисертационният труд съдържа 162 страници основен текст. Цялостният текст е структуриран по следния начин: увод, 4 глави, заключение, справка за публикациите по темата на дисертацията, справка за приносите на докторанта, декларация за оригиналност, използвана литература и 8 приложения.

Професионалният опит на докторанта естествено насочва към избор на изследователска дейност в областта на подготовката на ученици с повишен интерес към информатиката и нейните приложения.

Уводът представя актуалността на темата и методологията на изследването. Те са изложени добре. Целта и задачите са подходящо формулирани. При формулиране на хипотезата се посочва, че чрез «подходящи учебни дейности може да се моделира организацията на подготовката на учениците до 5. клас за успешна изява в състезанията по информатика и информационни технологии и да се формира ранно професионално ориентиране на учениците в областта на компютърните науки.“ Според мен, изразът „организация на обучението“ в случая е малко неточно използван. Очевидно хипотезата насочва към по-добри постижения и професионално ориентиране на децата към компютърните науки. В описанието на методологията липсват изследователските методи.

В **първа глава** се прави ретроспекция на провежданите у нас олимпиади и състезания по информатика и ИТ в национален и регионален мащаб. Отделно се описват състезания за малките ученици от 4-5 клас. Тук са отразени доста на брой състезания, някои от които поне аз срещам за първи път. Тази информация е важна за историческата памет.

В главата е направен анализ на учебните дейности при подготовката на ученици на възраст 10-11 години. В аналитичната част биха могли да намерят място и други български дисертации, относно учебните дейности и работата с ученици от тази възрастова група. Но очевидно достъпът до такива изследвания в ерата на компютрите, мрежите и дигиталните библиотеки, е проблем за България.

Глава втора е „посветена на моделирането и управлението на подготовката на учениците до 5. клас в извънкласните форми на обучение по информатика“. Докторантът анализира съществуващата примерна учебна програма и я актуализира. Представя основните учебни дейности и методически особености на учебни дейности по две избрани теми.

От гледна точка на избраната структура за тази глава докторантът първо предлага система от задачи, а после се спира на учебните дейности. Логически нещата стоят обратно – предлага се система от учебни дейности, която рефлектира върху изграждането на системата от задачи, като по този начин се създават предпоставки за управление.

В глава първа, #5 при анализа на учебните дейности става въпрос за неща като: разбиране на изучавани методи, съставяне на компютърна програма, оценяване на сложността на алгоритъм, генериране на тестове и др. В настоящата глава 2, #4

Основни учебни дейности при подготовка на ученици..., с. 91, Диаграма 1, за основни учебни дейности по информатика в прогрес се представят: демонстрационна > фронтална > творческа > индивидуална > самостоятелна. Във връзка с това поставям въпроса: Каква дефиниция за понятието „учебна дейност“ е възприел докторантът? В #5 *Описание на учебните дейности в извънкласните форми...* докторантът избира 2 теми, в които описва учебните дейности. По същество изложението представлява един много добър подбор на задачи с изложени някои методически особености. Открити учебни дейности на практика липсват.

Глава трета е аналогът на глава втора за информационни технологии. Представена е технология за подготовката на ученици, за участие в състезанията по информационни технологии. Описани са основните етапи и основните учебни дейности при изготвянето на ученически проекти. Тук учебните дейности са по-ясно дадени в края на главата.

Глава четвърта представя статистически обработки а на 150 задачи, дадени на национални състезания и турнири по информатика от последните 12 години и анализ на 101 проекта, представени на националната олимпиада по информационни технологии за разглежданата възрастова група. Тези обработки са полезни поради това, че насочват учителите къде да поставят съдържателните акценти при подготовката на децата за олимпиади и състезания. По тази глава се очертава следният въпрос: По какъв начин направените обработки потвърждават формулираната хипотеза в началото на дисертацията – относно резултатите на учениците, обучавани по предложената от докторанта методика и относно влияние върху професионалната им ориентация.

. **Заключението** към текста на дисертацията представя в обобщен вид гледната точка на докторанта за постигнатите резултати и очертава приносите на дисертационното изследване.

За целите на изследването докторантът е анализирал голям брой източници – общо 124 на различни езици – български, руски и английски.

Списъкът на представените по темата на дисертацията публикации се състои от 7 заглавия. От тях 0 са самостоятелни, на всички докторантът е втори автор. От работите 1 е на английски език.

Дисертационният труд е завършено изследване на преподавател с голям опит. Предлага се много добра система от задачи за работа с деца от разглежданата възрастова група, която определено би била полезна и за други преподаватели.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава необходимите теоретични знания и професионални умения в областта. Признавам формулираните от докторанта приноси в дисертационния труд и считам, че независимо от забелязаните несъвършенства, те са достатъчни за присъждане на образователната и научна степен доктор по Методика на обучението по информационни технологии.

Авторефератът съответства на текста на дисертацията. Има различия между автореферата и дисертацията на титулната страница. А автореферата докторската степен се присъжда по методика на обучението по „математика и информационни технологии“, а в дисертацията – „информатика и информационни технологии“. Същото различие се забелязва и в документи, представени от докторанта.

Заклучение:

Въз основа на гореизложеното давам своята **положителна оценка** за проведеното от Цветана Костадинова Димитрова изследване, представено в дисертационния труд и автореферата, потвърждавам че то съдържа достатъчно резултати и научноприложни и приложни приноси, и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Цветана Костадинова Димитрова образователната и научна степен "доктор"** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по информатика и информационни технологии.

Доц. д-р Петя Иванова Асенова

Департамент Информатика

Нов български университет

Тел. 02 811-0-611; e-mail: pasenova@nbu.bg

30 януари 2017 г., София